

Questionnaire - GBER general revision 2025

Fields marked with * are mandatory.

1

Introduction

The current version of Commission [Regulation](#) (EU) No 651/2014 of 17 June 2014 declaring certain categories of aid compatible with the internal market in application of Articles 107 and 108 of the Treaty ("General Block Exemption Regulation" or "GBER") entered into force on 1 July 2014 and applies until 31 December 2026. With this questionnaire, the Commission invites stakeholders to provide written input on the purpose and the scope of the revision of the GBER.

As the GBER encompasses many different aid categories, please mention precisely in your replies the specific GBER article or articles concerned.

For each question, please elaborate, if relevant, on the expected impact of the change on the reduction of the administrative burden for undertakings and Member States, competition in the market, legal certainty for undertakings, harmonised application of the competition rules, compliance or enforcement costs, innovation and sustainability. As regards these impacts (and more generally for all your replies), please provide, as much as possible, quantitative evidence underpinning your statements. This will ensure that the review process is based on facts and reliable evidence.

2 About you

* 1 Language of my contribution

- ☐ Bulgarian
- ☐ Croatian
- ☐ Czech
- ☐ Danish
- ☐ Dutch
- ☐ English
- ☒ Estonian

- ☐ Finnish
- ☐ French
- ☐ German
- ☐ Greek
- ☐ Hungarian
- ☐ Irish
- ☐ Italian
- ☐ Latvian
- ☐ Lithuanian
- ☐ Maltese
- ☐ Polish
- ☐ Portuguese
- ☐ Romanian
- ☐ Slovak
- ☐ Slovenian
- ☐ Spanish
- ☐ Swedish

* 2 I am giving my contribution as

- ☐ Academic/research institution
- ☐ Business association
- ☐ Company/business
- ☐ Consumer organisation
- ☐ EU citizen
- ☐ Environmental organisation
- ☐ Non-EU citizen
- ☐ Non-governmental organisation (NGO)
- ☒ Public authority
- ☐ Trade union
- ☐ Other

* 3 First name

Maris

* 4 Surname

KALDA

* 5 Email (this won't be published)

maris.kalda@fin.ee

* 6 Scope

- ☐ International
- ☐ Local
- ☒ National
- ☐ Regional

* 8 Level of governance

- ☐ Parliament
- ☒ Authority
- ☐ Agency

* 9 Organisation name

255 character(s) maximum

Ministry of Finance

* 10 Organisation size

- ☐ Micro (1 to 9 employees)
- ☐ Small (10 to 49 employees)
- ☐ Medium (50 to 249 employees)
- ☒ Large (250 or more)

11 Transparency register number

Check if your organisation is on the transparency register. It's a voluntary database for organisations seeking to influence EU decision-making.

* 12 Country of origin

Please add your country of origin, or that of your organisation.

This list does not represent the official position of the European institutions with regard to the legal status or policy of the entities mentioned. It is a harmonisation of often divergent lists and practices.

☐ Afghanistan	☐ Djibouti	☐ Libya	☐ Saint Martin
☐ Åland Islands	☐ Dominica	☐ Liechtenstein	☐ Saint Pierre and Miquelon
☐ Albania	☐ Dominican Republic	☐ Lithuania	☐ Saint Vincent and the Grenadines
☐ Algeria	☐ Ecuador	☐ Luxembourg	☐ Samoa
☐ American Samoa	☐ Egypt	☐ Macau	☐ San Marino
☐ Andorra	☐ El Salvador	☐ Madagascar	☐ São Tomé and Príncipe
☐ Angola	☐ Equatorial Guinea	☐ Malawi	☐ Saudi Arabia
☐ Anguilla	☐ Eritrea	☐ Malaysia	☐ Senegal
☐ Antarctica	☒ Estonia	☐ Maldives	☐ Serbia
☐ Antigua and Barbuda	☐ Eswatini	☐ Mali	☐ Seychelles
☐ Argentina	☐ Ethiopia	☐ Malta	☐ Sierra Leone
☐ Armenia	☐ Falkland Islands	☐ Marshall Islands	☐ Singapore
☐ Aruba	☐ Faroe Islands	☐ Martinique	☐ Sint Maarten
☐ Australia	☐ Fiji	☐ Mauritania	☐ Slovakia
☐ Austria	☐ Finland	☐ Mauritius	☐ Slovenia
☐ Azerbaijan	☐ France	☐ Mayotte	☐ Solomon Islands
☐ Bahamas	☐ French Guiana	☐ Mexico	☐ Somalia
☐ Bahrain	☐ French Polynesia	☐ Micronesia	☐ South Africa
☐ Bangladesh	☐ French Southern and Antarctic Lands	☐ Moldova	☐ South Georgia and the South Sandwich Islands
☐ Barbados	☐ Gabon	☐ Monaco	☐ South Korea
☐ Belarus	☐ Georgia	☐ Mongolia	☐ South Sudan

☐ Belgium	☐ Germany	☐ Montenegro	☐ Spain
☐ Belize	☐ Ghana	☐ Montserrat	☐ Sri Lanka
☐ Benin	☐ Gibraltar	☐ Morocco	☐ Sudan
☐ Bermuda	☐ Greece	☐ Mozambique	☐ Suriname
☐ Bhutan	☐ Greenland	☐ Myanmar/Burma	☐ Svalbard and Jan Mayen
☐ Bolivia	☐ Grenada	☐ Namibia	☐ Sweden
☐ Bonaire Saint Eustatius and Saba	☐ Guadeloupe	☐ Nauru	☐ Switzerland
☐ Bosnia and Herzegovina	☐ Guam	☐ Nepal	☐ Syria
☐ Botswana	☐ Guatemala	☐ Netherlands	☐ Taiwan
☐ Bouvet Island	☐ Guernsey	☐ New Caledonia	☐ Tajikistan
☐ Brazil	☐ Guinea	☐ New Zealand	☐ Tanzania
☐ British Indian Ocean Territory	☐ Guinea-Bissau	☐ Nicaragua	☐ Thailand
☐ British Virgin Islands	☐ Guyana	☐ Niger	☐ The Gambia
☐ Brunei	☐ Haiti	☐ Nigeria	☐ Timor-Leste
☐ Bulgaria	☐ Heard Island and McDonald Islands	☐ Niue	☐ Togo
☐ Burkina Faso	☐ Honduras	☐ Norfolk Island	☐ Tokelau
☐ Burundi	☐ Hong Kong	☐ Northern Mariana Islands	☐ Tonga
☐ Cambodia	☐ Hungary	☐ North Korea	☐ Trinidad and Tobago
☐ Cameroon	☐ Iceland	☐ North Macedonia	☐ Tunisia
☐ Canada	☐ India	☐ Norway	☐ Türkiye
☐ Cape Verde	☐ Indonesia	☐ Oman	☐ Turkmenistan
☐ Cayman Islands	☐ Iran	☐ Pakistan	☐ Turks and Caicos Islands

☐ Central African Republic	☐ Iraq	☐ Palau	☐ Tuvalu
☐ Chad	☐ Ireland	☐ Palestine	☐ Uganda
☐ Chile	☐ Isle of Man	☐ Panama	☐ Ukraine
☐ China	☐ Israel	☐ Papua New Guinea	☐ United Arab Emirates
☐ Christmas Island	☐ Italy	☐ Paraguay	☐ United Kingdom
☐ Clipperton	☐ Jamaica	☐ Peru	☐ United States
☐ Cocos (Keeling) Islands	☐ Japan	☐ Philippines	☐ United States Minor Outlying Islands
☐ Colombia	☐ Jersey	☐ Pitcairn Islands	☐ Uruguay
☐ Comoros	☐ Jordan	☐ Poland	☐ US Virgin Islands
☐ Congo	☐ Kazakhstan	☐ Portugal	☐ Uzbekistan
☐ Cook Islands	☐ Kenya	☐ Puerto Rico	☐ Vanuatu
☐ Costa Rica	☐ Kiribati	☐ Qatar	☐ Vatican City
☐ Côte d'Ivoire	☐ Kosovo	☐ Réunion	☐ Venezuela
☐ Croatia	☐ Kuwait	☐ Romania	☐ Vietnam
☐ Cuba	☐ Kyrgyzstan	☐ Russia	☐ Wallis and Futuna
☐ Curaçao	☐ Laos	☐ Rwanda	☐ Western Sahara
☐ Cyprus	☐ Latvia	☐ Saint Barthélemy	☐ Yemen
☐ Czechia	☐ Lebanon	☐ Saint Helena Ascension and Tristan da Cunha	☐ Zambia
☐ Democratic Republic of the Congo	☐ Lesotho	☐ Saint Kitts and Nevis	☐ Zimbabwe
☐ Denmark	☐ Liberia	☐ Saint Lucia	

The Commission will publish all contributions to this public consultation. You can choose whether you would prefer to have your details published or to remain anonymous when your contribution is published. **For the purpose of transparency, the type of respondent (for example, 'business association, 'consumer**

association', 'EU citizen') country of origin, organisation name and size, and its transparency register number, are always published. Your e-mail address will never be published. Opt in to select the privacy option that best suits you. Privacy options default based on the type of respondent selected

* 14 Contribution publication privacy settings

The Commission will publish the responses to this public consultation. You can choose whether you would like your details to be made public or to remain anonymous.

☒ **Anonymous**

Only organisation details are published: The type of respondent that you responded to this consultation as, the name of the organisation on whose behalf you reply as well as its transparency number, its size, its country of origin and your contribution will be published as received. Your name will not be published. Please do not include any personal data in the contribution itself if you want to remain anonymous.

☐ **Public**

Organisation details and respondent details are published: The type of respondent that you responded to this consultation as, the name of the organisation on whose behalf you reply as well as its transparency number, its size, its country of origin and your contribution will be published. Your name will also be published.

☒ I agree with the [personal data protection provisions](#)

3 Objectives of the GBER and of the GBER revision

3.1 Objectives of the GBER

15 In its 2012 [Communication](#) on State aid modernisation, the Commission considered that the objectives of State aid modernisation were the promotion of growth, the prioritisation of enforcement on aid with the highest impact on the single market, and the simplification of the State aid rules. Do you consider that the implementation of the GBER has contributed to the achievement of these objectives?

Please rank each objective from 1 to 4 according to the following scale: 1 – Not at all. The implementation of the GBER did not contribute in any meaningful way. 2 – To a small extent. The implementation of the GBER had a noticeable but limited contribution. 3 – To a large extent. The implementation of the GBER contributed significantly to achieving the objective. 4 – Yes, to a very large extent. The implementation of the GBER was instrumental in achieving this objective.

	1 - No, not at all	2 - Yes, to a small extent	3 - Yes, to a large extent	4 - Yes, to a very large extent
Promotion of growth	☐	☐	☒	☐
Prioritisation of enforcement on aid with the highest impact on the single market ("big on big, small on small")	☐	☐	☒	☐
Simplification of the State aid rules	☐	☐	☒	☐

16 In your view, is the GBER well aligned with the following policy objectives?

Please rank each objective from 1 to 3 according to the following scale: 1 – Not at all. The GBER should not contribute in any meaningful way. 2 – To some extent. The GBER should contribute to achieving the objective. 3 – To a large extent. The GBER should be instrumental in achieving this objective.

	1 – Not at all	2 – To some extent	3 – To a large extent
Encouraging the green transition (including decarbonization)	☐	☒	☐
Fostering the digital transition	☐	☒	☐
Legal certainty (predictability and ease of understanding) for Member States and undertakings	☐	☒	☐
Promoting R&D and innovation	☐	☒	☐
Promoting the economic, social and territorial cohesion of Member States and the Union as a whole, as well as regional development of disadvantaged areas	☐	☒	☐
Promoting the uptake of private investment in the EU through de-risking	☐	☒	☐
Protecting a level playing field in the single market and minimising distortions of competition	☐	☒	☐
Strengthening the resilience of the EU economy against external shocks and dependency on third countries (including mining and processing of critical raw materials and growth of EU key strategic sectors referred to in the Competitiveness Compass)	☒	☐	☐
Supporting social protection measures	☐	☒	☐
Supporting the competitiveness of the EU	☐	☒	☐
Supporting the just transition	☐	☒	☐

The prioritisation of enforcement on the most distortive types of State aid, which should be notified to the Commission	☐	☒	☐
---	-----------------------	----------------------------------	-----------------------

3.2 Objectives of the revision of the GBER

17 In your view, does the GBER adequately address the following issues?

Please rank each issue from 1 to 4

	1. No	2. Yes, to a limited extent	3. Yes, to some extent	4. Yes, to a large extent
The reduction of the administrative burden of Member States and the Commission	☐	☐	☐	☒
Improving the user-friendliness, readability, consistency and accessibility of the GBER	☐	☒	☐	☐
Increasing the scope of the GBER to more aid measures	☐	☐	☒	☐
Simplifying the compatibility conditions to block exempt more aid measures while keeping sufficient safeguards to avoid undue distortions	☐	☐	☒	☐
Adapting the current text to take into account political, economic, technical and social changes	☐	☒	☐	☐

18 Do you consider that the current GBER contributes sufficiently to achieving the objective of supporting the transition towards a climate neutral, clean and sustainable economy, in particular for SMEs? If not, please explain why.

2000 character(s) maximum

Please explain and provide examples

Kehtiv määrus ei aita kirjeldatud eesmärkide täitmisele kaasa nii palju kui oleks võimalik. Näiteks keskkonnakaitseabi artiklid (artiklid 36-49) on liiga keerulised ja pole piisavalt selged. Vastupidise stsenaariumi puhul on abikõlblike kulude leidmine keeruline, eriti VKEde puhul. „Roheinvesteeringute“ saavutamisel on pööratud rohkem tähelepanu VKEdele, samas suurema osa reostusest toodavad suurettevõtted, kelle toetamise tingimused GBERi alusel on äärmiselt piiratud. Selleks, et mõju eesmärkide täitmisesse oleks suurem, peab GBER maksimaalselt arvestama kinnitatud ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava meetmetega. Selleks on vaja teha järgmist: 1) GBERi muutmisel tuleb ette näha rakendussäte, mille kohaselt varem kinnitatud rakenduskavades ettenähtud toetusmeetmetes kohaldatakse rakenduskava kinnitamisel kehtinud GBER redaktsiooni. Praktikas on esinenud olukordi, kus rakenduskava kinnitamise järgselt selgub, et GBERi reeglistik on muutunud ja pole võimalik rakenduskava meetmeid algselt kavandatud kujul rakendada. Seega jääb plaanitud meede sisuliselt ellu viimata või tuleb rakenduskava muuta. 2) EL fondide reeglid ja GBERi reeglid peavad olema võimalikult palju ühtlustatud, et oleks võimalik toetuste andmisel Euroopa Komisjoniga kooskõlastatud rakenduskava meetmeid ellu viia. Kuigi lennunduses võimaldab GBER investeerida taristusse kliimasõbralike tehnoloogiate kasutuselevõtuks, siis on tulevikus olulisem tagada väiksemate, mittetasuvate lennujaamade majandustegevuse toetamine. Lisaks oleks vaja toetada lennuettevõtjaid, et nad võtaksid kasutusele puhtamad kütused, tehnoloogiliselt uuemad ja vähem heitmeid emiteerivad õhusõidukid. Energeetikas on vajadus vabastada kohalike taastuvkütuste (näiteks biometaani) kasutamine teavitamiskohustusest, et soodustada kliimaeesmärkide ja energiajulgeoleku saavutamist.

19 Do you consider that the current GBER contributes sufficiently to achieving the objective of supporting a just transition (addressing negative impacts on territories and communities that are most affected by the transition to a climate-neutral, clean and sustainable economy), especially in view of the retraining and re-employment needs of workers from decarbonized industries? If not, please explain why.

2000 character(s) maximum

Eesti ei ole andnud tööhõiveabi õiglase ülemineku toetamiseks. Lennunduse valdkonnas GBER pigem ei toeta õiglast üleminekut piisavalt. Kliimanetraalsuse saavutamine on pikaajaline eesmärk (nt vesinikutehnoloogia kasutuselevõtt lennunduses eeldatavasti alles pärast 2035. aastat) ja GBER ei toeta piisavalt vajalikke üleminekumeetmeid. See hõlmab näiteks säästvate lennukikütuste kasutamist ja uute tehnoloogiate, nagu elektrilennukite, kasutuselevõtu raskuste ületamist ELi äärepoolseimate piirkondade ja Kesk-Euroopa vahelistel liinidel. Kuigi artiklid 31 ja 32 lubavad koolitus- ja tööhõiveabi ning regionaalabi sätteid (artiklid 13, 14) võivad toetada investeeringuid ebasoodsas olukorras olevatesse piirkondadesse, ei ole need meetmed otseselt mõeldud reageerima dekarboniseerimise struktuurilistele mõjudele. GBERis puudub õiglase ülemineku jaoks spetsiaalne raamistik. See ei sea prioriteediks tööstuslanguse läbivaid piirkondi ega paku kohandatud tuge süsinikumahukatest sektoritest koondatud töötajatele. Ümberõppe ja uuesti töölevõtmise vajadused – mis on õiglase ülemineku keskmes – nõuavad pikaajalisi integreeritud strateegiaid, mis ühendavad oskuste arendamise, ettevõtluse toetamise ja piirkondliku majanduse mitmekesistamise.

20 Digitalisation and new technologies are a key driver of innovation, competitiveness and growth. Do you consider that the current GBER contributes sufficiently to achieving the objective of supporting the transition towards a digitalised economy? If not, please explain why.

2000 character(s) maximum

Please explain and provide examples

GBER pakub teatavat tuge teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni meetmetele, mis kaudselt hõlbustab digitaliseerimist. Selle panus digiteeritud majandusele ülemineku toetamise konkreetsetesse eesmärki on aga piiratud. GBERis ei ole piisavalt abivahendeid digitaliseerimise toetamiseks. Digitaliseerimine on kõikides poliitikakujundamise dokumentides (strateegiad, prioriteedid, fondireeglid jms) ühe prioriteetse teemana tõstatatud, sh keskkonna- ja kliimapoliitika eesmärkide saavutamisel valdkonnana, kuhu peab investeringuid suunama. Peamised lüngad on järgmised: • Digitaalse taristu piiratud ulatus: lairibaühenduse kasutuselevõtt on abikõlblik, kuid pilvandmetöötluse, tehisintellekti, küberturvalisuse ja andmepõhiste teenuste toetamine on vähem selgelt määratletud. • Killustatud abikategooriad: integreeritud digiprojektid (nt taristu, koolituse ja innovatsiooni ühendamine) tuleb jagada mitme artikli vahel, mis suurendab töökoormust. • Mahajäänud piirkondade prioriteetide puudumine: GBERil puuduvad mehhanismid digitaalse lõhe vähendamiseks maapiirkondades või majanduslikult nõrgemates piirkondades. Näiteks VKE, kes soovib oma tootmisliini tehisintellektil põhinevate tööriistade abil digitaliseerida, töötajaid koolitada ja ühenduvust täiustada, peaks navigeerima artiklite 14, 25, 28 ja 31 eraldi sätete alusel, millel kõigil on erinevad abi määrad ja tingimused.

21 Do you consider that the current GBER contributes sufficiently to achieving the objective of supporting the resilience of the EU economy, in particular of certain strategic sectors defined in the [EU Competitiveness Compass](#), against external shocks and dependency on third countries? If not, please explain why.

2000 character(s) maximum

Please explain and provide examples

GBER aitab vastupidavust (resilience) suurendada peamiselt teadus- ja arendustegevust, innovatsiooni, keskkonnakaitset ja regionaalarengut toetavate meetmete kaudu. Selle tõhusus välistele šokkidele vastupidavuse suurendamisel ja kolmandatest riikidest sõltuvuse vähendamisel, eriti strateegilistes sektorites, on aga piiratud. Venemaaga piirnevatel riikidel nagu ka Eesti on vaja GBERi täiendavat paindlikkust, sh regionaalseid boonuseid, et toetada ettevõtjate võimalusi negatiivsete mõjudega toime tulemiseks ning piirkonna majanduskeskkonna elavdamiseks. GBER on tähtis regionaalsete lennujaamade toetamiseks, mis on kriitilise tähtsusega lennuühenduste tagamisel äärealade ja saartega, sest need on hädavajalikud alternatiivide puudumisel (st laevaühendus on aeglane ja ronge ei ole). Energiajulgeoleku ja taskukohasuse seisukohast on oluline, et GBER ei seaks piiranguid, mis takistaks lennundussektori arengut, taastuvenergiele (nt biomass, biometaan) seatud piirangutega. GBERis puuduvad sihipärased mehhanismid selliste strateegiliste sektorite jaoks nagu tehisintellekt, kvantitehnoloogiad, biotehnoloogia ja kriitilised toorained – valdkonnad, mis on konkurentsivõime kompassis määratletud EL vastupidavuse jaoks elutähtsateks.

22 Do you consider that the current GBER contributes sufficiently to achieving the objective of supporting research, development and innovation activities? If not, please explain why.

2000 character(s) maximum

Please explain and provide examples

GBER annab kindla aluse teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni (TAI) toetamiseks, eelkõige teadus- ja arendustegevuse projektidele, innovatsiooniklastritele ning ettevõtete ja teadusasutuste koostööle antava abi kaudu. Selle panus ei ole aga täielikult piisav, kui tegemist on kõrge riskiga projektidega. Teadus-arendusabi artikleid on keeruline kasutada projektide korral, kus abisaaja tegeleb osaliselt ettevõtluse (majandustegevus) ja osaliselt teadusega (mittemajandustegevus). GBERi uuemad teadus-arendusabi artiklid (art 25a-25d) on segased. Nendes artiklites viidatakse programmi "Horisont 2020" ja "Euroopa horisont" eeskirjadele, kuid need eeskirjad (sh abikõlblikud kulud, rahastamismäär) pole selged ega ka kergesti leitavad. Seetõttu on Eestis vaid piiratud juhtudel kasutatud riigiabi andmiseks neid artikleid. Ettepanek sõnastada viitamise asemel konkreetsed tingimused (sh abikõlblikud kulud, rahastamismäär) GBERis. GBER ei sea prioriteediks strateegilisi tehnoloogiaid, nagu tehisintellekt, kvantarvutus või biotehnoloogia, hoolimata nende olulisusest ELi konkurentsivõime jaoks. Lisaks ei stimuleeri GBER piisavalt piiriülest koostööd, mis on oluline üle-euroopalise innovatsioonivõimekuse suurendamiseks. Kui projekt hõlmab partnereid mitmest liikmesriigist, pakub üldine grupierandi määrus piiratud paindlikkust võrreldes nt IPCEI teatisega.

23 Do you consider that the current GBER contributes sufficiently to achieving the objective of supporting cohesion objectives (regional development, recognition of territorial specificities) or social objectives? If not, please explain why. Should in particular cohesion policy objectives be better taken into account in the various provisions of GBER (also beyond Section 1 of Chapter III), by including specific support in certain regions?

2000 character(s) maximum

Please explain and provide examples

GBER toetab mõningal määral ühtekuuluvuse eesmärgi, kuid territoriaalseid eripärasid tuleks paremini arvesse võtta. GBER on oluline elutähtsa taristu toetamisel äärealadel, näiteks väikeste lennujaamade ja äärealade elanike liikumisvõimaluste tagamine on ülioluline, kuna turupõhiselt sellised ühendused ega taristu muidu ei toimiks. GBER peaks arvestama äärepoolsetes, väiksemates või geopoliitiliselt haavatavates liikmesriikides esinevate ebasoodsate tingimustega. Soovitav oleks lisada GBERi võimalus regionaalboonusteks ka muudesse artiklitesse kui nt kehtiva määruse artiklite 27 või teatud keskkonnakaitseabi artiklite (nt art 36) puhul. Ühtekuuluvuse eesmärgid ei ole määruksesse süstemaatiliselt integreeritud. Lisaks regionaalabile kohaldatakse enamikku GBERi sätteid ühtlaselt, ilma et neid kohandataks territoriaalsete eripärade või sotsiaalse ebavõrdsusega. Näiteks ei paku teadus- ja arendustegevuseks, (osaliselt) keskkonnakaitseks või digitaliseerimiseks antava abi reeglid struktuuriliselt nõrgematele piirkondadele kõrgemaid abi määrasid (nt regionaalboonuseid).

24 Do you consider that the current GBER contributes sufficiently to the competitiveness of the EU economy? If not, please explain why.

2000 character(s) maximum

Please explain and provide examples

Üldiselt annab GBER vajaliku panuse ELi konkurentsivõimesse, võimaldades anda toetusi, mida muidu ei oleks võimalik anda. Näiteks regionaalsed lennuliinid ja taristu ei oleks ilma GBERita jätkusuutlikud. Toetades mittetasuvaid, kuid elutähtsaid transpordiühendusi ja -taristut, tagab see ühenduvuse ja liikuvuse, mis on äärepoolsetes piirkondades äärmiselt oluline. Kuigi on raske hinnata, kas see panus on "piisav", on selge, et ilma GBERi pakutavate võimalusteta oleks nende piirkondade konkurentsivõime oluliselt pärssitud. Samas võivad liiga keerulised ja piiravad riigiabi andmise reeglid võivad takistada ettevõtete toetamist, mistõttu on oht, et ettevõtjad viivad oma tegevuse/tootmise kolmandatesse riikidesse. Kolmandate riikidega konkureerimiseks on vaja EL konkurentsivõimet oluliselt kiirendada. See tähendab muu hulgas ka seda, et GBER peab võimaldama ettevõtjaid lihtsalt, kiirelt ja vähese halduskoormusega toetada. GBER reeglid peavad olema arusaadavad, lihtsasti mõistetavad ja rakendatavad. Ettevõtjate toetamiseks ja konkurentsivõimet suurendavate algatuste toetamiseks ei tohi takistuseks saada GBERist aru saamine või liigselt jäik reeglite kohaldamine. GBER ei arvesta siiski piisavalt uute arengutega toetustmeetmete koostamisel. Kui on soov toetada ettevõtteid, kes tegelevad mitmes valdkonnas (nt energia ja muu tootmine) või investering täidab mitut eesmärki (energiatootmine ja keskkonnanahoid) tuleb kasutada erinevaid GBERi artikleid, mis muudab abimeetmed liiga keeruliseks. GBERi ülevaatamine peab käima käsikäes kõigi teiste Euroopa Liidu uute algatustega, eriti, mis puudutab teadus- ja arendustegevust ning innovatsiooni ja konkurentsivõime suurendamist - on need siis horisontaalsed või sektorispetsiifilised algatused (nt innovatsioonimäärus, mis rõhub riigiabi reeglitele).

25 Do you consider that the current GBER contributes sufficiently to improving the business environment (including access to finance) for SMEs, small mid-caps, startups and scale ups? Please explain in particular whether the possibility of benefitting from block exempted aid improves the business environment for SMEs, for example by facilitating or accelerating the completion of projects carried out by SMEs.

2000 character(s) maximum

GBER ei paranda piisavalt VKEde ettevõtluskeskkonda, eriti seoses rahastamisvahendite rakendamisega. Kuigi GBER peaks lihtsustama abi andmist, tekitab määrus tegelikkuses õiguskindlusetust ja keerukust, sh laenude ja tagatiste kasutamisel. GBER vajab kiiresti selgemaid sätteid, et toetada rahastamisvahendite laialdasemat kasutamist, eelkõige VKEde ja kasvufirmade puhul, kellel on suur innovatsioonipotentsiaal, kuid pankade piiratud tagatis- või riskivalmidus. GBERi sätted ei arvesta veel täiel määral kõrgelt integreeritud projekte, mis ühendavad märkimisväärsed taristuinvesteringud oluliste tegevus- või personalikuludega ühe terviku all. Vaja oleks põhjalikku juhendit erinevat tüüpi abikõlblike kulude ja eesmärkide koosmõju kohta ühe projekti raames. Lisaks on teatud juhtudel keeruline määratleda, kas tegemist on VKEga või mitte - kui tegemist on keeruka struktuuriga, sh füüsiliste isikute osalusega ettevõtetega. Määrus ei lahenda täielikult kasvufirmade või väikeste keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtete vajadusi, mis vajavad suuremaid rahastamismahtusid ja paindlikumaid vahendeid. Samuti, kuigi GBER hõlbustab juurdepääsu rahastamisele, ei lahenda see otseselt struktuurilisi takistusi, nagu investorite võrgustike või finantskirjaoskuse puudumine. Kasvufirmade ja strateegilise kasvu täielikuks toetamiseks oleksid aga kasulikud GBERi edasised täiustused, näiteks kohandatud sätted ja parem integreerimine ELi rahastamisvahenditega.

26 Do you consider that the current GBER contributes sufficiently to supporting integrated investments/projects, such as those combining multiple objectives (and thus possibly multiple articles of Chapter III) and multiple types of costs (related to

infrastructure, equipment, personnel, services, etc.)? Please explain and provide examples.

2000 character(s) maximum

Lihtsustada ja selgitada tuleks integreeritud investeeringute/projektidele abi andmist, sh projektid, mis ühendavad mitut eesmärki ning millele abi andmiseks tuleb kasutada mitut GBERi artiklit ja mitut tüüpi kulusid (investeeringukulud, kulud seadmetele, personalile, teenustele) või kus antakse abi mitmes vormis (otsetoetus, laen, tagatis). Nt kui finantsinstrumente kombineeritakse toetustega (laen + kapitalitoetus), muutub brutotoetuse ekvivalendi arvutamine keerukaks. Selliste projektide toetamise hõlbustamiseks peaks GBER selgitama ja lihtsustama mitme artikli kombineerimist. Kasulikud oleksid ka vastavad komisjoni juhised, kus on toodud praktilised näited.

27 Do you consider that the current GBER contributes sufficiently to promoting the uptake of private investment in the EU through de-risking? If not, please explain why.

2000 character(s) maximum

Kehtiv GBER ei toeta piisavalt erasektori investeeringute kaasamist riskide maandamise kaudu, eelkõige finantsinstrumentide, nagu laenude ja tagatiste, kasutamise kaudu. Kuigi artikkel 21 käsitleb riskifinantseerimise meetmeid, piiravad mitmed regulatiivsed takistused nende praktilist kasutamist ja laialdasemat rakendamist. Seetõttu tuleks GBER-i täiendada, et võimaldada finantsinstrumentide paindlikumat ja tõhusamat kasutamist, kuna need on hädavajalikud vahendid erasektori investeeringute kaasamiseks ja turupuudujääkide lahendamiseks. GBERi panus riskide vähendamisse pole piisav strateegilistes sektorites, kus kapitalimahukus ja tehnoloogiline risk on kõrge – näiteks pooljuhtide, täiustatud materjalide või süvatehnoloogia valdkonnas. Abi osakaal ja abikõlblike ettevõtete kitsad määratlused võivad takistada suuremate erainvestorite osalemist. Näiteks on „innovaatiliste ettevõtete” määratlus liiga piirav, jättes välja ettevõtted, mis on küll kaubanduslikult elujõulised, kuid seisavad siiski silmitsi suure riskiga murranguliste tehnoloogiate või ebakindla regulatiivse keskkonna tõttu. Lisaks ei toeta GBER piisavalt jätkuinvesteeringuid, mis on edukate ettevõtete laiendamiseks kriitilise tähtsusega.

4 Common compatibility conditions (Chapter I of the GBER)

28 Do you consider that certain articles (or parts thereof) in Chapter III are not or not often used?

- ☐ No
- ☒ Yes, certain articles (or parts thereof) are not or not often used and should be updated.
- ☐ Yes, certain articles (or parts thereof) are not or not often used and should be deleted.
- ☐ I don't know

29 If you replied that some articles should be updated, please indicate which provisions and explain how they should be updated.

GBERi keskkonnakaitseabi andmise tingimusi tuleks oluliselt lihtsustada ja ühtlustada, loobuda võiks abikõlblike kulude leidmisest alternatiivse/vastupidise stsenaariumi alusel – eriti väiksemamahuliste projektide ja VKE-de puhul. Keskkonnakaitseks antava abi artiklid on väga keerulised, arvukate tingimustega, mistõttu raskesti rakendatavad. Keerukas on ka alternatiivse/vastupidise stsenaariumi alusel abikõlblike kulude leidmine (nt artikkel 36 lg 4, artikkel 38 lg 3, artikkel 47 lg 7). Teeme ettepaneku, et keskkonnakaitseabi abikõlblikud võiksid olla kõik investeerimiskulud, selline muudatus vähendaks oluliselt abiandjate töökoormust abisumma arvutamisel. Vajadusel võib sellest muudatusest tulenevalt kohandada (s.o alandada) abi osakaalu vältimaks abisummade suurenemist. Artikkel 56 (Abi kohalikule taristule) välditakse mõnikord kohaliku taristu määratlemise keerukuse tõttu.

4.1 Scope of the GBER

Article 1(1) of Council [Regulation](#) (EU) 2015/1588 of 13 July 2015 on the application of Articles 107 and 108 of the Treaty on the Functioning of the European Union to certain categories of horizontal State aid (the “Enabling Regulation”) empowered the Commission to block exempt 15 different categories of State aid in favour of (i) SMEs, (ii) research, development and innovation, (iii) environmental protection, (iv) employment and training, (v) culture and heritage conservation, (vi) making good the damage caused by natural disasters, (vii) making good the damage caused by certain adverse weather conditions in fisheries, (viii), forestry, (ix) promotion of food sector products not listed in Annex I of the TFEU, (x) conservation of marine and freshwater biological resources, (xi) sports, (xii) residents of remote regions, (xiii) certain telecommunications infrastructure, (xiv) infrastructure in support of the objectives above, of cohesion, and of other objectives of common interest, (xv) aid that complies with the regional aid maps. The GBER may only block exempt these aid categories from the notification obligation.

31 Do you consider that, within the scope of the Enabling Regulation, there are categories of aid that meet the block exemption criteria and that are not included in the GBER?

- ☐ No
- ☒ Yes
- ☐ I don't know

32 Please indicate, for each new aid category:

- which aid category should be added
- why such aid category should be block exempted, e.g. because there is clear and sufficient case practice from the Commission in this area (showing in particular a market failure i.e. there is an important investment gap and insufficient investment appetite by private sector due to the risk profile of investments needed to develop and grow certain key strategic sectors and

technologies needed to boost EU competitiveness and the reshape of its industrial policy); because it would reduce the administrative burden of undertakings, Member States and the Commission and there is no risk of undue distortion of competition

- which conditions would be appropriate for block exemption (e.g. notification threshold, aid intensities, based on Commission practice)

3000 character(s) maximum

Eesti teeb ettepaneku eraldi artikli lisamiseks kaitseotstarbeliste toodete tootmise ja teenuste arendamiseks antava abi kohta. GBERi tuleks täiendada selliselt, et abimeetmete, mis aitavad kaasa kaitsevalmiduseesmärgi saavutamisele, toetamine oleks lubatud, kui on täidetud teatud lisatingimused (nt proportsionaalsus, kindlaksmääratud rahaline piirmäär). Selliste kaitseotstarbeliste toodete tootmise ja teenuste arendamise toetamise siseturuga kokkusobivuse hindamisel tuleks arvesse võtta abimeetme mõju ELi ühisele huvile ja eesmärgile toetada kaitsevalmiduseesmärkide saavutamist, tagades seejuures vastavuse läbipaistvuse, mittediskrimineerimise ning proportsionaalsuse põhimõtetele.

4.2 Application of the GBER to primary agricultural production and fisheries /aquaculture

The GBER only exceptionally applies to the sectors of primary agricultural production and fisheries /aquaculture (the scope is defined in Article 1(3)(a) and (b)), given that tailor-made Block Exemption Regulations exist for those sectors. This initiative concerns a revision of the GBER, not of the specific block exemption regulations applicable to agriculture, forestry, fisheries and aquaculture (Regulation (EU) 2022 /2472 'ABER' and Regulation Regulation (EU) 2022/2473 'FIBER').

33 Do you think that other GBER articles, which are currently not applicable to the sectors of primary agricultural production/fisheries and aquaculture, should be opened to those sectors, taking into account the existing block-exemptions under ABER and FIBER?

- ☒ No
- ☐ Yes
- ☐ I don't know

35 Is the GBER used to grant aid to the sector of primary agricultural production and /or fisheries and aquaculture? If yes, which provisions of the GBER are used and were there difficulties to apply these provisions?

2000 character(s) maximum

Jah, Eestis antakse põllumajanduse esmatootmiseks ja kalanduseks riigiabi ka GBERi alusel, nt art 44 alusel, samuti saab vesiviljeluseks ja kalanduseks anda riigiabi art 19b alusel. Praktikas on olnud probleeme tuvastada, kas toetatav tegevus võib olla esmatootmine või olla esmatootmisega otseses seoses selliselt, et GBER ei kohalduks. Rakendamise hõlbustamiseks on vaja GBERis defineerida mõisted (nt mida mõista selle määru alusel esmatootmisena jne), viidata asjakohasetele õigusaktidele, kus mõisteid defineeritakse. Lisaks oleks GBERi artiklis 1(3)(a) ja (b), kus on toodud välistused põllumajanduse esmatootmise ja kalanduse kohta, sõnaselgelt ja viidetega konkreetsetele artiklitele need välistused välja tuua. Nt pole kehtivast GBERis arusaadav, kas art 29 kohaldub kalandusele või mitte.

36 Under the current version of the GBER, there are specific aid measures which apply to the fisheries and aquaculture sector but not to primary agricultural production (or the other way around) leading to a difference in treatment between these sectors. Is this problematic in your view or are the exclusions justified by the specificities of the sectors, e.g. because the aid categories would not be relevant for the excluded sectors? Please substantiate your reply and provide relevant evidence.

2000 character(s) maximum

Põllumajanduse esmatootmisele ja kalandusele peaksid kehtima samad artiklid, erisused GBERis erinevate artiklite vahel ei ole põhjendatud. Erisuste kaotamine täidab lihtsustamise eesmärki, sest muudab GBERi määru rakendamise selgemaks.

4.3 Definitions

37 Article 2 of the GBER provides a list of definitions of certain terms or concepts. What is your position regarding the definitions laid down in the GBER?

- ☐ The current list of definitions is fine.
- ☐ Certain concepts should be defined while they currently are not.
- ☒ Certain definitions should be updated.
- ☐ Certain definitions are unnecessary and should be deleted.
- ☐ Certain definitions rather constitute substantial compatibility conditions and should be moved to Chapter III.
- ☐ I don't know.

39 If you replied that some definitions should be updated, please provide a list, the exact suggestion for an update and explain.

3000 character(s) maximum

Rohereformi vaates peetakse osasid definitsioone, nagu "funding gap" ja "incentive effect", liialt keerukateks ja halduskoormust suurendavateks. Seetõttu on vajalik definitsioonide läbiv lihtsustamine ja ühtlustamine, et tagada paremini arusaadav raamistik. Ajakohastada tuleks raskustes oleva ettevõtja mõistet (art 2 punkt 18) - vaata ettepanekud "raskustes ettevõtja" definitsiooni kohta punktis 45. Selgitada ja ajakohastada tuleks „ergutava mõju“ nõuet. „Ergutava mõju“ küsimus on tihedalt seotud hiljutise kohtupraktika ja taastuvenienergiaavade „pöördumatu investeringu“ mõistega. GBERi art 2(23) peaks täpsustama, millal investering muutub pöördumatuks, võttes arvesse uusimat kohtupraktikat. Näiteks kohtuasjas C-11/22, Est Wind Power, jõudis kohus küll keskkonna- ja energiaalaste riigiabi suuniste 2014-2020 alusel tehtud kokkusobivuse hindamise tulemusel järeldusele, et turbiinidega seotud investeringud kujutavad endast pöördumatut investeringut. Liikmesriikidel on vaja selgust, kas see tõlgendus kehtib ka GBERi alusel abi andmisel. See on eriti oluline, arvestades, et ergutava mõju mõistet käsitleti kohtuasjas C-349/17, Eesti Pagar, kus kohtu järeldus oli laiem. VKE (GBERi I lisa) mõistet tuleks täpsustada ja lihtsustada. VKE mõistes on liiga palju tõlgendamise kohti ning ettevõtete struktuurid lähevad aina keerulisemaks. Seetõttu võib siseriiklikult esineda erinevaid tõlgendusi ja see põhjustab raskusi reeglite rakendamisel. GBERi I lisa lõikes 5 toodud töötaja mõistet tuleks ajakohastada, viies see kooskõlla kaasajal kasutatavate töötamise viiside ja praktikaga. Vastavalt I lisa artikkel 3 lõikele 3 loetakse sidusettevõtjaks ka ettevõtjaid, kellel on lõike 3 punktides a – d nimetatud suhe füüsiliste isikute või ühiselt tegutseva füüsiliste isikute rühma kaudu, kui nende tegevus toimub samal asjaomasel turul või lähiturudel. Perekondlike sidemete kontrollimist ei pea Eesti vajalikuks, kuna esineb eralditoimetavaid sama perekonnanimega isikuid ja erinevate perenimedega lähisugulasi või -hõimlasi. Muudatus vähendaks oluliselt abi andjate töökoormust. Mõisted "lähiturud" ja "asjaomased turud" tuleks selgemini määratleda.

4.4 Evaluation

42 In 2014, the corollary of the expansion of GBER to new aid categories was the obligation of Member States to conduct an ex post evaluation of large aid schemes. As a result, the GBER does not apply to large aid schemes under certain sections of Chapter III beyond a period of 6 months after their entry into force, unless the Commission has approved an evaluation plan (Article 1(2)(a) GBER). Large aid schemes are defined as those having an average annual budget above €150 million (certain articles of Sections 1, 2, 3, 4 and 7) or above €200 million (Section 16). What is your position concerning the obligation to submit an evaluation plan for large aid schemes?

- ☐ The evaluation obligation has contributed to the efficiency and effectiveness of large aid schemes and should be maintained as it is.
- ☐ The notion of large aid schemes should be expanded (e.g. lower thresholds, more Sections of Chapter III).

- ☐ The notion of large aid schemes should be restricted (e.g. higher thresholds, fewer Sections of Chapter III, only long-term schemes beyond a certain duration, because it is difficult to carry out an evaluation of short-term schemes, only schemes which were not subject to an evaluation plan carried out in the past).
- ☐ The evaluation obligation should no longer be a requirement for block exemption and could be moved to Chapter 2, by analogy to the conditions on reporting).
- ☐ The evaluation obligation does not add value and should be deleted.
- ☒ Other

43 Please explain your reply as to the evaluation requirement.

2000 character(s) maximum

Eesti pole siiani pidanud läbi viima ühtegi järeelhindamist, mistõttu arvamust ei avalda.

4.5 Undertakings in difficulty

44 In principle, aid to undertakings in difficulty cannot be block exempted (Article 1(4) (c)) GBER). There are exceptions concerning aid schemes to make good the damage caused by certain natural disasters, start-up aid schemes, regional operating aid schemes, aid schemes to SMEs benefitting from community-led local development projects, and aid to financial intermediaries under certain articles. While the general principle of exclusion should remain because State aid to undertakings in difficulty is among the most distortive types of aid, do you see a need for adaptations of the exceptions to this general exclusion or to the definition in Article 2(18) of the GBER?

- ☐ No
- ☒ Yes
- ☐ I don't know

45 If you consider that adaptations are necessary as regards the exclusion of undertakings in difficulties (or the definition of such undertakings) please explain what issues were encountered so far and consequently what adaptations should be done.

2000 character(s) maximum

Vaja on muuta raskustes oleva ettevõtja definitsioon selgemaks ja lihtsamaks, mis muudaks abimeetmete rakendamise kiiremaks ja ühtlasemaks. Hetkel võtab ettevõtja raskustes olemise hindamine ebamõistlikult palju aega nii abi andvatel asutustel kui ka abi taotlejal, kes peab esitama hulgaliselt lisainfot raskustes (mitte) olemise hindamiseks. Artikli 2 punkti 18 alapunkt a hindamisest on välistatud VKEd, mis on eksisteerinud vähem kui kolm aastat. Teeme ettepaneku pikendada nimetatud perioodi 7 aastani, sarnaselt riskifinantseerimisabi erandiga, kuivõrd eriti iduettevõtete (start-up) ja kasvuettevõtete (scale-up) puhul on raha kaasamise faas pikem. Artikli 2 p 18 ei täpsusta, millisel tasandil raskusi hinnatakse juhul, kui taotleja kuulub kontserni. Ettepanek on sätestada selgelt, et raskuste hindamine toimub kontserni tasandil. Alternatiiv oleks väiksemate abisummade puhul (nt kuni 300 000 eurot) kontrollida vaid teatud kriteeriumide täitmist (nt maksujõuetusmenetlus või pankrot). Kontrollimisel, kas ettevõtja on raskustes või mitte, tuleb kontrollida kõiki GBERi art 2 punktis 2 (VKE mõiste, viitega I lisale) toodud kriteeriumide täitmist, mis on töömahukas. Suurettevõtjate puhul tuleb kontrollida ka lisakriteeriumeid (art 2 p 18 alapunkt e). Ettepanek muuta raskustes ettevõtja mõiste oluliselt lihtsamaks, ühtlustades nõuded olenemata ettevõtte suurusest, s.o loobuda art 2 punkti 18 alapunktis e sätestatud EBITA ja finantsvõimenduse näitaja kontrollimisest. Probleemne on ka ülekursi arvestamine osakapitali osana (art 2 p 18 alapunkt a). Selle tingimuse tõttu osutuvad paljud ettevõtted formaalselt raskustes olevaks, kuigi sisuliselt ei ole ettevõtte finantsraskustes ning ülekursi kasutataksegi kapitali kaasamise instrumendina. Ettepanek on sätestada, et ülekursi ei arvestata osakapitali hulka, mis lihtsustaks oluliselt ettevõtja raskustes olemise kontrolli.

4.6 Incentive effect

46 The incentive effect requirement under the GBER is generally met if a written application for the aid has been submitted before the start of works, which covers among others any commitment that "makes the investment irreversible" (Article 6 in combination with Article 2(23) GBER). This is to ensure that an undertaking does not receive aid if it was able to execute the project without it. What is your position on the assessment of the incentive effect?

- ☐ This condition functions well.
- ☒ This condition is complex to apply and could be simplified.
- ☐ This condition is not sufficient and should be reinforced.
- ☐ I don't know

47 Please explain your reply as to the incentive effect requirement and provide specific examples. If you consider that the condition can be simplified, please explain why and how it could be simplified to reduce the administrative burden while preserving this essential compatibility condition.

2000 character(s) maximum

Ergutava mõju tingimuse rakendamine on kohati keeruline ja ebaselge. Nt energiaprojektides on GBERi art 2 (23) viidatud „investeeringu pöördumatus“ jäänud õiguslikult ebaselgeks ja võiks olla lihtsam. Õiguskindluse suurendamiseks tuleks mõistet täiendada ja selgitada, integreerides määrusesse otse komisjoni suunistest ja kohtupraktikast tulenevad põhimõtted. Vaata ka "ergutava mõju" mõiste muutmise kohta ettepanekud punktis 39. Ettepanek sätestada GBERis sõnaselgelt, et ühe projekti raames abiliikide vahelised eelarve muudatused oleksid lubatud (ergutava mõjuga). See soodustaks projektide elluviimist ja eesmärkide saavutamist, kohandades projekti eelarvet projekti käigus muutunud asjaolude tõttu. Minimaalsena võiks lubada eelarve tõsteid artikli 25 erinevate kategooriat vahel (tootearendus vs rakendusuring). Lisaks oleks vaja: 1) täpsustada, kas ergutava mõju nõuet tuleb rakendada abiprojekti või abisaaja põhiselt ning kas projekti kestel saab tegevuse teisele abisaajale üle anda, sh mis ajahetkel see lubatud on; 2) täpsustada, mida loetakse siduvaks kohustuseks ja milliseid tegevusi ei tohi enne abitaotluse esitamist teha; 3) üheselt mõistetavalt sätestada ettevalmistavate tegevuste abikõlbmatus GBER art 2(23) alt; 4) ergutava mõju nõuet on keeruline hinnata kombineeritud tegevustega projektides, kus teatud tegevustes on tegevustega varem alustamine aktsepteeritav ja teatud tegevustes mitte. Vajalik on kaaluda, kas kombineeritud tegevustega projektides on võimalik nõuet paindlikumaks muuta, et suurendada projektide ühetaolist rakendamist ja teiselt poolt vähendada nõudest tulenevat halduskoormust tegevuste kontrollimisel.

4.7 Simplified cost options

48 Article 7(1) of the GBER lays down the general possibility of calculating eligible costs in accordance with simplified cost options (SCOs), provided that the operation is “at least partly financed through a Union fund that allows the use of simplified cost options”. Other articles also lay down specific possibilities of using SCOs. What is your position on the use of SCOs under the GBER?

- ☐ The possibilities of using SCOs are sufficient.
- ☐ The possibilities of using SCOs are not sufficient for small enterprises.
- ☐ The possibilities of using SCOs are not sufficient for SMEs.
- ☒ The possibilities of using SCOs are not sufficient for all types of beneficiaries.
- ☐ I don't know

49 Please explain your reply as to the use of SCOs. If you consider that a wider use of SCOs is needed, please explain for which aid categories and under which conditions.

2000 character(s) maximum

Leiame, et lihtsustatud kulumeetodi (SCO) kasutamise võimalusi tuleks laiendada. Teeme ettepaneku võimaldada SCO-d kasutada ka muudest allikatest (nt riigieelarvest) rahastatud meetmete puhul kui vaid struktuurivahendid (SF) ja RRF vahendid, samas selgitades selle võimaluse kasutamist. Soovitav on koostada ka vastavad komisjoni juhised koos näidetega. Siseriiklike vahendite kasutamisel võiks lubada lihtsustamist, kohaldades SF regulatsioonist tulenevaid lihtsustamise instrumente. Artikli 7 lõike 1 SCO võimaldamist käsitlev tekst peab olema üheselt selge ja universaalse sõnastusega, et välistada mitmeti mõistetavused. Sättes ei ole otstarbekas eraldi loetleda üles fondide regulatsioone, millele lihtsustuste erand kohaldub, sest iga uue fondi lisandumisel tuleb korrigeerida GBERi, mis aga on ajamahukas. Näiteks puudub hetkel määru viide sotsiaalse kliimafondi regulatsioonile nr 2023/955. Samuti võiks olla võimalik rakendada lihtsustuste erandit kuludest sõltumata rahastamise korral (financing not related to costs), mida Euroopa Komisjon oma regulatsioonides ei nimeta otsesõnu SCO-ks, kuid mis on oluline tulemuspõhise finantseerimise juures ja mis on keskne meetod 2028+ toetusperioodil.

5 Specific conditions for compatibility (Chapter III of the GBER)

5.1 Complexity of the conditions

50 Which provisions of the GBER are too complex, raise difficulties of interpretation or application, and should in your view be updated or clarified? Please refer to specific provisions and explain why. Please specify how you consider these provisions could be clarified.

3000 character(s) maximum

~~Please refer to specific provisions and explain how these provisions could in your view be clarified~~

Art 2(102f) punktis d toodud "keskkonnasõbralik sõiduk"/merelaevad - ettepanek asendada viide energiatõhususe indeksile (EEDI) olemasoleva laeva energiatõhususe indeksiga (EEXI), kuna EEXI on olemasolevate laevade puhul sagedaimini kasutatav standard. Muudatus viiks GBERi paremini vastavusse praeguse tööstuspraktikaga, sh suurendaks Euroopa merendussektori konkurentsivõimet ja toetaks otseselt Euroopa rohelise kokkuleppe ambitsioonikaid eesmäärke, sh algatusi nagu „FuelEU Maritime“ ja pakett „Fit for 55“. Art 2(38) - mõiste vajab täiendavat selgitust. Art 14 - ühtlustada alginvesteeringu mõiste VKE-dele ja suurettevõtetele ka ELTL art 107(3)(c) piirkonnas. Nt toidutööstuse suurettevõtetele on raske täita „uut majandustegevust tekitava alginvesteeringu“ nõuet. Art 14(7) - tingimused on raskesti arusaadavad. Ettepanek säte eemaldada või oluliselt lihtsustada/selgitada. Art 21(17) - vaja oleks täpsemaid selgitusi ja juhiseid koos näidetega, kuidas finantsvahendaja peab tõendama, et abi saadav kasu kandub edasi ettevõtjale. Art 25(2) - teadus-arendustegevuse etappide eristamine on praktikas keeruline, vajalikud selgemad määratlused ja näited, nt GBERi lisa või eraldi juhisenä. Art 25(5) - lisada võimalus määrata juhul, kui projekt sisaldab erinevaid teadus-arendustegevuse etappe abi osakaal kaalutud keskmisena (nt kui projekt sisaldab 50% rakendusuuringu (abi osakaal on 50%) ja 50% tootearendust (abi osakaal on 25%), siis oleks projektile kohandatud abi osakaal 37,5%). Art 25c - laiendada artikli kohaldamisala kõikidele komisjoni poolt keskselt korraldatud taotlusvoorude projektidele, nt Eureka Eurostars ja ITEA klasterite voorud. (ka nendele, mis kaasrahastusele ei kuulu, nt Eureka). Artiklid 25a- 25d - artiklites viidatakse programmi "Horisont 2020" ja "Euroopa horisont" eeskirjadele, kuid need eeskirjad pole selged ega ka kergesti leitavad. Ettepanek sõnastada viitamise asemel konkreetseid tingimused (sh abikõlblikud kulud, rahastamismäär) GBERis. Art 27 - alternatiivina võiks innovatsiooniklasterite puhul olla võimalik anda abi ka art 14, 26 või 56 alusel, mis oleks abisaajatele ja abi andjatele lihtsam. Art 27(5) ja (8) abikõlblikud kulud on ebamäärasead, vajalikud selgitused. 7. jao artiklite puhul võiks loobuda nõudest, et kui on täpsem artikkel, siis ei tohi teist artiklit kasutada (nt art 36 lg 1a, sarnane nõue ka teistes artiklites), mis teeb abi andmise keeruliseks. Samuti on 7. jao artiklid väga keerulised, erinevate tingimustega, mistõttu raskesti rakendatavad. Nt art 36 lg 4, art 38 lg 3, art 47 lg 7 - alternatiivide võrdluse pinnalt abikõlbliku maksumuse määramine on keeruline. Abikõlblikud võiksid olla kõik investeerimiskulud, vajadusel võib sellest muudatusest tulenevalt kohandada abi osakaalu.

51 Apart from aid intensities and eligible costs, Chapter III of the GBER lays down a series of other compatibility conditions, for instance related to the eligibility of the beneficiaries and/or projects. Are any of these other compatibility conditions unnecessary or disproportionate in your view? Why? How should they be updated, relaxed or should they be completely lifted?

3000 character(s) maximum

Please explain and provide examples

Art 2(18) - vaata ettepanekud punktis 45. Art 47(6) - keeruline kontrollida, kas tegemist on või pole EL-is kasumlikuks juurdunud kaubandustavaks saanud investeeringuga, mistõttu on ettepanek seda tingimust põhjalikult selgitada või eemaldada.

52 The amount of aid can be determined in several ways under the GBER: by reference to a maximum aid intensity applied to eligible costs determined with or without a counterfactual scenario, by reference to a funding gap or by reference to a

competitive bidding process. What is your position concerning the possibility for Member States of determining State aid by reference to a funding gap (e.g. instead of using a maximum aid intensity)?

- ☐ Funding gap calculations should remain in the GBER, because they are most of the time not mandatory and national authorities may already rely on other methods to demonstrate the proportionality of aid.
- ☒ Funding gap calculations should not be required for small aid amounts, or they should be replaced with other methods (e.g. aid intensity).
- ☐ Funding gap calculations should be removed from the GBER, because they are too complex and not commonly used by granting authorities.
- ☐ Other

53 To the extent you suggested a change in reply to the previous question about funding gap calculations, please explain the reasons for the change. If you consider that funding gap calculations should not be required under some conditions, Please explain, for each relevant GBER article, which alternative methodologies could enable to calculate the maximum aid amount in a simpler manner.

2000 character(s) maximum

"Funding gap" meetod võib teatud juhtudel olla asjakohane, kuid vajab selget juhendit ja paindlikumat rakendamist.

54 Some GBER provisions lay down that the eligible costs are the extra costs of a project by comparison to a counterfactual scenario in the absence of aid. The rationale for requiring a counterfactual scenario is the need for calibrating aid and avoiding that the aid covers costs that the beneficiary would have incurred in any event. It aims at ensuring that the aid only covers the extra costs of the green investment. What is your position concerning this condition?

- ☐ This condition is reasonable and does not need to be changed. Member States should have the choice between either determining aid by reference to a counterfactual with higher aid intensities or without counterfactual but with lower aid intensities.

- ☒ This condition is too complex. To simplify, Member States should only have the possibility of granting the aid without reference to the counterfactual based on aid intensities that already take the counterfactual into account.
- ☐ Other

55 Please explain your reply.

2000 character(s) maximum

7. jao keskkonnakaitseabi andmise tingimusi tuleks oluliselt lihtsustada ja ühtlustada, loobuda võiks abikõlblike kulude leidmisest alternatiivse/vastupidise stsenaariumi alusel – eriti väiksemamahuliste projektide ja VKE-de puhul. Teeme ettepaneku, et keskkonnakaitseabi abikõlblikud võiksid olla kõik investeerimiskulud - selline muudatus vähendaks oluliselt abiandjate töökoormust abisumma arvutamisel. Vajadusel võib sellest muudatusest tulenevalt kohandada (s.o alandada) abi osakaalu vältimaks abisummade suurenemist.

56 Certain articles in Chapter III lay down the possibility of carrying out a competitive bidding process as an appropriate way to ensure proportionality of aid and lay down additional conditions compared to the general definition in Article 2(38) GBER. This is because a competitive bidding process ensures that the aid amount is kept to the minimum. What is your position?

- ☐ A competitive bidding process is an efficient way to keep the aid amount limited to the minimum and the current criteria do not involve a particular administrative burden.
- ☐ Some conditions are unnecessary and could be simplified.
- ☒ A competitive bidding process is burdensome especially for small projects and should be replaced with another method such as aid intensities.
- ☐ Other

57 Please explain your reply and provide suggestions or examples.

2000 character(s) maximum

Ettepanek on võimaldada GBERis abisumma arvutada erinevate meetoditega: abi osakaaluna abikõlblikest kuludest, rahastamispuudujäägina (funding gap) või konkureeriva pakkumismenetlusega, kui see on asjakohane. Konkureeriv pakkumismenetlus (GBERi art 2 punkt 38) on eriti väikeste projektide puhul koormav ja seetõttu oleks vajalik sel juhul võimaldada kasutada muid meetodeid, näiteks abi osakaalu abikõlblikest kuludest. Ebaselge on ka, mida konkureeriv pakkumismenetlus praktikas eeldab. Näiteks kui korraldatakse avalik taotlusvoor, kas abisaaja tuleb valida madalaima taotletud abisumma alusel ehk kas abi saab andma vaid neile, kes küsivad kõige vähem toetust (absoluutarvudes või ühiku kohta). Keeruline on järgida 7. jao teatud artiklites (nt art 36(9(d)) tingimust „konkureerivas pakkumismenetluses vähemalt 70 % pakkumuste järjestamiseks ja lõpptulemusena abi andmiseks kasutatavate valikukriteeriumide määratlemisel lähtutakse abist, mis on seotud projekti panusega meetme keskkonnavalastesse eesmärkidesse“. Seda eriti juhul, kui projektil on erinevad eesmärgid.

5.2 Consistency of the conditions (within the GBER, with other EU rules and with the evolution of technology and markets)

58 The GBER sometimes uses conditions or concepts which seem very similar (for instance 'competitive bidding process', 'competitive selection procedure' or 'competitive selection process'). The revision will seek to harmonise this terminology. Are there other concepts (or conditions) for which you consider that the terminology used in the GBER should be standardised? Please list them.

3000 character(s) maximum

GBERis tuleks terminoloogia läbivalt ühtlustada. Lisaks küsimuses toodud mõistete ühtlustamisele vajaksid ühtlustamist näiteks ka "eligible costs/eligible expenditure"; "aid intensity/maximum aid amount/aid ceiling"; "support/aid/subsidy"; "start of works / start of project / commencement of activities"; "eligible costs / total eligible expenditure / investment costs".

59 Are there concepts and definitions used in the GBER that are not well aligned with other concepts and definitions already laid down in EU law?

3000 character(s) maximum

Please provide specific references

GBERi ja struktuuritoetuste reeglid vajavad suuremat kooskõla, sh abi osakaalud, abikõlblikud kulud, EL fondide ja riikliku rahastamise kumuleerimisreeglid. Vastuolude ja ebajärjekindluse vältimiseks peaksid ELi tasandi toetusprogrammide ja üldise grupierandi määruse tingimused olema omavahel täielikult kooskõlas. Mitmed GBERi mõisted ei ole täielikult kooskõlas teiste ELi õigusaktidega (nagu valdkondliku määrused, ELi rahastamisprogrammid ja strateegilised poliitikaraamistikud) mis võib liikmesriikidele ja toetusesaajatele kaasa tuua tõlgendamisprobleeme, õiguslikku ebakindlust ja halduslikku keerukust. Nt tuleks selgelt defineerida "investeeringu" mõiste, sh täpsustada, milliseid tegevusi tuleb lugeda üheks investeeringuks. Defineerida selgelt "taristu" (infrastruktuuri) mõiste, sh on vajalik selgitus, kas ja mis ulatuses on GBERis kasutatav "taristu" mõiste sama või seotud Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusega (EL) 2021/1060 art 65 tegevuste kestvuse nõudega.

60 Does the GBER appropriately reflect technological and market development?

- ☐ No
- ☒ Yes
- ☐ I don't know

61 Please provide examples and explain why technological and market development make it necessary to update these provisions and how they should be updated.

3000 character(s) maximum

Arvame, et GBER ei arvesta piisavalt turuolukorda (tehnoloogiat ega turumuutusi). GBERi raames peab olema lihtsamini võimalik toetada keerukaid, mitme eesmärgiga, uuenduslikke projekte.

62 What do you think about the alignment between the GBER and conditions laid down by support programmes funded or co-funded by the EU budget?

- ☐ The GBER conditions are well aligned
- ☒ Better alignment is needed
- ☐ I don't know

63 The following conditions should be better aligned

between 1 and 7 choices

- ☒ conditions related to the proportionality of the aid (competitive bidding process, aid intensity, aid amounts)
- ☒ conditions related to the eligible costs (cost categories, calculation methodologies, etc.)
- ☐ conditions related to the incentive effect
- ☒ conditions related to the cumulation of EU and national funding
- ☐ conditions related to the parallel procedures (EU funding and State aid) (e.g. requirements related to the selection of projects, project monitoring requirements and timelines)
- ☐ conditions related to the eligibility of the beneficiaries
- ☐ other conditions

64 Please provide specific examples and explain how the rules should be aligned.

3000 character(s) maximum

Kui liikmesriigid koostavad ELi eelarvest kaasrahastatavate toetuskavade tingimusi, peavad riigiabi sisaldavad meetmed olema kooskõlas GBERi sätetega. Vastuolude ja ebajärjekindluse vältimiseks peaksid ELi tasandi toetusprogrammide ja GBERi tingimused olema omavahel täielikult kooskõlas. Samuti ei tohiks GBERi muudatused tuua kaasa olukorda, kus juba heakskiidetud rakenduskavas olevad ja sel hetkel kehtinud GBERiga kooskõlas olevad meetmed muutuksid pärast GBERi muudatusi GBERiga mittekooskõlas olevaks. Ühise põllumajanduspoliitika strateegiakava raames oleks võimalik toetada toidutöötlejaid kuni 50% abimääraga, selline määr ei ole GBERi alusel (art 14, vastavalt Eesti regionaalabi kaardile aastateks 2022-2027) võimalik.

65 Under the current Multiannual Financial Framework (2021-2027), EU funds can be granted until the end of 2029, while the GBER will expire by 31 December 2026. Should transitional provisions in the GBER be introduced to ensure that measures co-financed under the next Multiannual Financial Framework 2028-2034 remain block-exempted even after the expiry of the validity of the GBER (similarly to the provisions in Article 62(2) of Commission Regulation (EU) 2022/2472)?

- ☒ Yes
- ☐ No
- ☐ I don't know

66 Please explain your reply

5.3 Aid in the form of financial instruments

67 Member States may in some cases provide aid in the form of financial instruments instead of (or in addition to) aid in the form of grants. Financial instruments are a vehicle to deliver support via a multi-layer structure through which financial instruments (e.g. loans, guarantees, equity) are provided to final recipients in order to leverage private investment. The multi-layer structure may involve – apart from Member State authorities providing the aid – also implementing bodies or partners (e.g. international/multilateral financial institutions, national promotional banks and institutions and financial intermediaries) and private co-investors, and may therefore imply the presence of aid at different levels. Some GBER articles directly cover aid in the form of financial instruments (e.g. Article 39 on investment aid for energy efficiency in buildings in the form of financial instruments). Do current GBER rules sufficiently accommodate the use of financial instruments to provide aid to final beneficiaries?

- ☒ No
- ☐ Yes
- ☐ I don't know

68 If not, please explain. For example, please explain how the GBER currently falls short of supporting the use of financial instruments to provide aid to final beneficiaries and how it could address these shortcomings.

3000 character(s) maximum

Shortcomings could for instance be the absence of provisions setting out the conditions under which aid in the form of financial instruments can be block-exempted in policy domains in which financial instruments are commonly used, already existing GBER provisions setting out the conditions under which aid in the form of financial instruments can be block-exempted which are unclear, overly complex or difficult to implement, or already existing GBER provisions setting out the conditions under which aid in the form of financial instruments can be block-exempted which are outdated or do not reflect recent developments in the design and/or deployment of financial instruments.

GBER ei toeta piisavalt erasektori investeeringute kaasamist riskide maandamise kaudu, eelkõige finantsinstrumentide, nagu laenude ja tagatiste, kasutamise kaudu. Kuigi artikkel 21 käsitleb riskifinantseerimise meetmeid, piiravad mitmed regulatiivsed takistused nende praktilist kasutamist ja laialdasemat rakendamist. Selleks et tagada finantsinstrumentide selgem ja läbipaistvam kasutamine, on vaja GBERis täiendavaid parandusi. Näiteks peaks määrus sisaldama mudelarvutusi brutotoetuse ekvivalendi määramiseks (lähtudes Euroopa Komisjoni olemasolevast praktikast) ning pakkuma selgeid võimalusi täiendavate kaitsemeetmete rakendamiseks. See suurendaks finantsvahendajate õiguslikku kindlust ja lihtsustaks rakendamist. Lisaks puudub kehtivas GBER-is selgus, kuidas kombineerida finantsinstrumente teiste toetusvormidega, näiteks toetuste või intressisubsiidiumidega, mis on VKEde jaoks ülioluline.

69 Do the current GBER rules appropriately accommodate and promote the use of specific type of financial instrument, such as equity?

- ☐ Yes
- ☒ No

70 Please explain your reply

2000 character(s) maximum

Allutatud laenud – juhul kui allutatud laen vastab tingimustele, mille kohaselt lasub ettevõttel antud instrumendist tulenevalt lepinguline kohustus maksta laenuandjale kokkulepitud ulatuses raha, tuleb antud instrumenti kajastada kui finantskohustist. Juhul kui finantsinstrumendi emiteerijal puudub kohustus teha antud instrumendist tulenevalt kokkulepitud ulatuses makseid (laenuandja osaleb näiteks ettevõtte kasumis või netovaras) on tegemist omakapitaliinstrumendiga ja kõik sellised allutatud laenud tuleks kajastada omakapitali all lähtuvalt nende sisust.

71 Should the GBER be simplified to enable participation of financial intermediaries other than banks and involvement of co-investors in financing programmes?

- ☒ Yes
- ☐ No

72 Please explain your reply

2000 character(s) maximum

N/A

5.4 Training and employment aid

73 The [Communication](#) on training aid provides guidance on the compatibility assessment of notifiable training aid measures. The Communication dates from 2009 and overlaps to a large extent with the training aid measures now block exempted under Article 31 GBER (Chapter III, Section 5). In light of this, is this Communication still relevant?

- ☐ Yes
- ☒ No
- ☐ I don't know

74 Please explain your reply. If you consider that the Communication should remain in force, please explain in particular how this Communication is still useful for granting authorities.

2000 character(s) maximum

Ei ole vaja topeltreegleid, piisab kui vastavad reeglid on sätestatud vaid GBERis.

75 Do you consider that the GBER requirements on training aid are appropriate?

- ☐ No
- ☒ Yes
- ☐ I don't know

77 The [Communication](#) on employment aid provides guidance on the compatibility assessment of notifiable training aid measures. The Communication dates from 2009 and overlaps to a large extent with the training aid measures now block exempted under Article 31 GBER (Chapter III, Section 5). In light of this, is this Communication still relevant?

- ☐ Yes
- ☒ No
- ☐ I don't know

78 Please explain your reply. If you consider that the Communication should remain in force, please explain in particular how this Communication is still useful for granting authorities.

2000 character(s) maximum

Ei ole vaja topeltreegleid, piisab kui vastavad reeglid on sätestatud vaid GBERis.

79 Do you consider that the GBER requirements on employment aid are appropriate?

- ☐ No
- ☒ Yes
- ☐ I don't know

81 The definition of disadvantaged workers is provided in Article 2(4) GBER and has not been updated since 2008. Is this definition still relevant?

- ☐ No
- ☐ Yes
- ☒ I don't know

5.5 SMEs and small mid-caps

83 Annex I to the GBER provides a definition of SMEs based on the 2003 [Recommendation](#). Because of their limited size, SMEs generally benefit from more favourable rules under the GBER, such as specific aid categories or higher aid intensities (recitals 40-46 to the GBER). Should the SME definition be clarified?

- ☐ No
- ☒ Yes
- ☐ I don't know

84 Please specify and provide examples.

Vastavalt GBERi I lisa artikkel 3 lõikele 3 loetakse sidusettevõtjaks ka ettevõtjaid, kellel on lõike 3 punktides a – d nimetatud suhe füüsiliste isikute või ühiselt tegutseva füüsiliste isikute rühma kaudu, kui nende tegevus toimub samal asjaomasel turul või lähiturgudel. Perekondlike sidemete kontrollimist ei pea Eesti vajalikuks, kuna esineb eralditoimetavaid sama perekonnanimega isikuid ja erinevate perenimedega lähisugulasi või -hõimlasi. Muudatus vähendaks oluliselt abiandjate töökoormust, kuid võib suurendada potentsiaalsete abisaajate abisummasid. Mõisteid nagu lähiturud ja asjaomased turud tuleks selgemini määratleda. VKE mõistes on liiga palju tõlgendamise kohti ning ettevõtete struktuurid lähevad aina keerulisemaks. Seetõttu võib siseriiklikult esineda erinevaid tõlgendusi ja see põhjustab raskusi reeglite rakendamisel.

85 Are the current GBER rules (e.g. Articles 38b and 56e GBER) sufficient to accommodate the needs of small mid caps?

- ☐ No
- ☐ Yes
- ☒ I don't know

5.6 Other

87 Should the GBER be updated or simplified for other reasons?

3000 character(s) maximum

Please provide justifications and examples

GBERi sätteid tuleb lihtsustada - lihtsustamise all peame silmas GBERis toodud abi andmise tingimuste lihtsustamist, sõnastuse ning terminoloogia ühtlustamist ja parandamist ning teksti lühendamist. Rõhutame, et lihtsustamine ei tohiks tähendada reeglite lõdvendamist, vaid arusaadavuse ja rakendatavuse lihtsustamist, samuti töökoormuse ja bürokraatia vähendamist. Kaaluda võiks ka abi andmise tingimusi, mille alusel saaks riigiabi anda elutähtsate teenuste toetamiseks, kriisideks ettevalmistumiseks ega varustuskindluse tagamiseks. Eesti eesmärk on tagada toidutööstuse vastupidavus. Euroopa parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2022 /2557 määratleti (suuremahuline) toiduainete tootmine, töötlemine ja turustamine elutähtsa teenuse osutamisenä, tuues esile toidutööstuse olulisuse. Toidujulgeoleku tagamine on nii riigi kui ELi seisukohalt oluline - toit on julgeoleku tagamisel üks peamisi prioriteete, kuid GBERi artiklid ei arvesta toidutööstuse eripäradega. Lisaks on toidutootmine väga mitmekesine (osaliselt läheb ELTL I lisa alla), sellest tulenevalt võiks kaaluda toidutöötajatele erandeid ja tagada, et Euroopa Liidu toimimise lepingu I lisa kohta oleks olemas kaasaegne info. Abimäärad toidutööstuste korral võiksid olla samad, mis ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavas riikidega kokku lepitud.

6 Structure of the GBER

88 The GBER is currently divided into four chapters containing common provisions (Chapter I), monitoring (Chapter II), specific provisions for different categories of aid (Chapter III) and final provisions (Chapter IV). There are also four annexes on the definition of micro, small and medium-sized enterprises (SMEs – Annex I),

information sheets (Annexes II and III) and a list of critical raw materials for the purposes of specific compatibility provisions (Annex IV). Do you consider that the current structure of the GBER is satisfactory?

- ☐ Yes
- ☐ No, all provisions in Chapter I (Common provisions) should be moved to Chapter III (Specific provisions for different categories of aid), such that all compatibility conditions would be, for each aid category, laid down in a self-standing chapter or section.
- ☒ No, some provisions in Chapter I (Common provisions) should be moved to Chapter III (Specific provisions for different categories of aid).
- ☐ Other

89 Please specify which provisions should be transferred to Chapter III or should remain in Chapter I (notification thresholds, specific definitions only used in one aid category, specific provisions about incentive effect, transparency or cumulation, other provisions).

2000 character(s) maximum

GBERi artiklid peaksid järgima ühtset struktuuri - praegu see nii pole. Samuti lihtsustaks abi andmise reeglite järgimist, kui konkreetsete artiklite kohta käivad teatamiskünnised ja mõisted oleksid selle artikli või jao all (praegu eraldi I peatükis). GBERi kasutajamugavuse seisukohalt oleks mõisteid lihtsam kasutada, kui konkreetse artikliga seotud mõisted asuksid selle artikli juures ning vaid üldised, terves GBERis läbivalt kasutatavad mõisted, jääksid artiklisse 2.

91 The current structure of Chapter III of the GBER (Specific provisions for different categories of aid) is based on the list of aid categories laid down in the Enabling Regulation. For example, there are distinct sections within Chapter III on, among others, aid to SMEs (Section 2), aid for R&D&I (Section 4), aid for environmental protection (Section 7), etc. This leads to a situation where distinct GBER articles cover relatively similar activities (e.g. Articles 18 and 49 about consultancy services, Articles 25 and 30 about R&D&I).

- ☐ The current structure of Chapter III of the GBER is sufficiently clear.
- ☒ Chapter III of the GBER should be organised using a different structure which would be more helpful for granting authorities.
- ☐ I don't know

92 If you replied that the structure of Chapter III of the GBER should be different, which options would you favour

- ☐ Some articles should be merged or grouped, even if they do not completely overlap (e.g. Article 18 is only for certain beneficiaries – SMEs – but for all consultancy services while Article 49 is for all undertakings but only for certain consultancy services i.e. environmental protection and energy matters)
- ☒ Certain GBER articles should be split because they cover different activities.
- ☒ Other

93 Please explain your reply and provide examples.

2000 character(s) maximum

GBERi teatud artiklites on koos nii investeeringuabi kui tegevusabi andmise (nt art 53, 55, 56a) tingimused, samas teatud artiklites on investeeringuabi ja tegevusabi eraldi (nt 7. jao keskkonnakaitseabi artiklid nagu art 41 ja 42). Vajalik oleks järgida GBERi artiklites läbivalt sama struktuuri, s.o kas samas artiklis arusaadavalt eristada investeeringuabi ja tegevusabi tingimusi või teha investeeringuabi ja tegevusabi kohta eraldi artiklid.

94 The structure of individual articles in Chapter III is not always the same, in that the order of provisions regulating an article's scope, eligibility conditions, compatibility conditions and proportionality is not uniform across all the articles. Do you see a need for harmonisation of the structure of each article in Chapter III?

- ☐ No
- ☒ Yes
- ☐ I don't know

95 If you consider that the internal structure of each article should be harmonised, please explain the order in which compatibility conditions or groups of conditions (general compatibility clause - need to comply with the "common conditions" -; eligibility / scope / exclusions; eligible costs and aid intensity and other ways to ensure proportionality) should be listed. Should there be different articles for operating aid and investment aid or should this be part of the harmonised structure of each article?

2000 character(s) maximum

GBERi artiklid peaksid järgima ühtset struktuuri. Samuti lihtsustaks abi andmise reeglite järgimist, kui konkreetsete artiklite kohta käivad teatamiskünnised ja mõisted oleksid selle artikli või jao all (praegu eraldi l peatükis). Artiklite struktuur võiks olla näiteks selline: - selgitus, milleks abi antakse (kohaldamisala); - artikliga seotud mõisted; - abikõlblikud tegevused; - välistused; - teatamiskünnised; - abikõlblikud kulud; - abi osakaal (või muud abi suuruse leidmise võimalused, nt rahastamispuudujääk, konkureeriv pakkumismenetlus).

7 Guidance on (and interpretation of) the GBER

Since the State aid modernisation, the Commission has provided central national authorities with guidance on the interpretation of State aid legislation, and especially on the GBER, through the e-State aid wiki platform.

96 Should the Commission consider ways of providing guidance on the interpretation of the GBER?

- ☐ No, the current e-State aid wiki system (through which only Member States may ask interpretation questions) works well.
- ☒ Yes, the Commission should provide guidance in a different format in addition to replies on e-State aid wiki
- ☐ I don't know

97 How should the guidance be provided by the Commission?

- ☒ Information sessions
- ☒ Practical guide or Q&As published on DG Competition's website
- ☒ Other

98 Please explain and make suggestions.

2000 character(s) maximum

GBERi sissejuhatavas osas (preambulis) on kirjas selgitused määruse sisuosa kohta. Kui määrust muudetakse (võetakse vastu määruse muutmise määrus), siis konsolideeritud tekstis (eelmist määruste) sissejuhatav osa puudub. Seetõttu on ajamahukas otsida selgitusi määruse põhimõtete ja muudatuste kohta. Ettepanek on koondada ka varasemad sissejuhatavad osad või koostada määruse juurde eraldi seletuskiri.

99 Due to limited resources and technical limitations, the Commission is not always able to timely answer all the questions asked by Member States. Do you consider that the e-State aid wiki platform should be abolished?

- ☐ Yes, Member States have gained sufficient experience with the GBER and are autonomous in interpreting the GBER.
- ☐ No, the Commission should continue to provide guidance via e-State aid wiki but the Commission should only do it for new (or amended) provisions of the GBER and for a limited time (for example for a period of 5 years after the latest review).
- ☒

No the Commission should continue to provide guidance via e-State aid wiki and should make it available to a wider audience (beyond central authorities as is the case in e-State aid wiki)

☐ I don't know

101 To which wider audience should the tool be made available?

- ☐ All granting authorities
- ☒ All granting authorities and financial intermediaries (public or private, e.g. banks) entrusted by granting authorities to grant aid on their behalf.
- ☐ The guidance should be public.
- ☐ Other

Contact

GBER-REVISION-PUBLIC-CONSULTATION@ec.europa.eu